

Aleg. 175

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego z petycji gmin Jaćmierz i Posada Jaćmierska o uwolnienie od datków konkurencyjnych do regulacji Wisłoka i Pielnicy, oraz z petycji gmin i obszarów dworskich Besko i Milcza, tudzież gmin Zarszyn, Posada zarszyńska i Bzianka o wykończenie regulacji Wisłoka i Pielnicy z dopływami.

Wysoki Sejmie!

W myśl ustawy z dnia 1 lipca 1886 r. Dz. u. kraj. Nr. 68 miała być wykonana regulacja górnego Wisłoka od Beska do Haczowa i potoku Bitnicy przez przymusową spółkę wodną kosztem 129000 złr., z czego kraj i państwowy fundusz meliodacyjny pokryły po 30%, t. j. po 38700 złr., resztę zaś, tudzież całe koszta zarządu spółka wodna,

Wedle brzmienia jednej z dwóch wyżej powołanych petycji przystąpiły gminy Jaćmierz i Posada jaćmierska do spółki wodnej na zapewnienie komisarza c. k. Starostwa w Sanoku, że z zaprojektowa ej regulacji odniosą rzeczywistą korzyść. Tymczasem z wykonanej regulacji Wisłoka i Pielnicy nie tylko nie odniosły te gminy żadnej korzyści, gdyż dopływ Pielnicy potok Garłowiec, który je zatapia, nie został uregulowany, lecz narażone zostały na większe daleko niż przedtem klęski elementarne, bo z powodu wzniesionych wałów przy regulacji Pielnicy, zatamowany został odpływ wód bądź to z opadów atmosferycznych, bądź z wezbranego potoku Garłowiec tak, że znaczna część gruntów, dawniej zdolnych do uprawy, obecnie jest zabagnioną i woda stoi czekając na wyschnięcie od promieni słonecznych. Oprócz tego gminy te twierdzą, że najdalej wysunięte ich grunta nie dotyczą Wisłoka i nigdy jego zalewom nie podlegały, a jedynie wyrządzał im dotkliwie szkody potok Garłowiec, który w system regulacji nie został wciągnięty i teraz, mając odpływ więcej utrudniony, tem bardziej niszczy plony rolne. Z tego powodu żądają gminy Jaćmierz i Posada jaćmierska uwolnienia od opłaty datku konkurencyjnego.

Do tych wywodów przyłącza się także obszar dworski w Jaćmierz w piśmie do sprawozdawcy wystosowanem i nie tylko wywody przedłożone w petycji gmin potwierdza w zupełności, ale nadto utrzymuje, że nigdy do tamtejszej spółki wodnej nie należał, gdyż grunta jego najdalej wysunięte, są jeszcze od Wisłoka przeszło kilometr oddalone, nie podlegały przeto zalewom tej rzeki, a jedynie oświadczył gotowość partycypowania w kosztach regulacji dopływów, które rzeczywiście szkody mu wyrządzały. Obecnie jednak pociągany jest do poważnych datków konkurencyjnych pomimo, że nie był członkiem spółki, gdyż na wstąpienie do niej się nie zgodził

Z powyższych wywodów gmin Jaćmierz i Posada jaćmierska, oraz obszaru dworskiego w Jaćmierzu, jako też petycji gmin i obszarów dworskich Besko i Milcza tudzież gmina Zarszyn, Posada zarszyńska i Bzianka należy przypuszczać, że regulacja Wisłoka tak pod względem planów, repartycyi datków, jak również wykonania nie była prawidłową, że niektóre gminy i obszary dworskie zamiast ochrony, narażone są na dotkliwsze niż przedtem klęski — a w każdym razie, że zachodzi konieczna potrzeba nie tylko dokładnego zbadania na miejscu tych zawikłanych stosunków, ale także zarządzenia złemu.

Ponieważ oznaczenie okręgu konkurencyjnego i zawiązanie spółki wodnej należy do władzy politycznej i odnośne akta znajdują się w c. k. Starostwie w Sanoku, Komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że jeżeli podane fakta przez gminy są zgodne z rzeczywistością, zachodzi tu wypadek przewidziany w § 63 kraj. ustawy wodnej, wedle którego „wydzielenie pojedynczych gruntów ze związku spółki może nastąpić przeciw woli innych spółników, jeżeli nie rozpoczęto budowy w oznaczonym czasie bez dostatecznego powodu, albo jeżeli dla gruntów wydzielić się mających nie osiągnięto zamierzonego celu w odpowiednim czasie po ukończeniu urządzeń, w którym skutek powinien był się okazać“.

Z uwagi, że decyzya w tej sprawie po myśli § 75 kraj. ustawy wodnej należy do władz politycznych, Komisya gospodarstwa krajowego zaleca odstąpić tę petycyę c. k. Rządowi do ścisłego zbadania i załatwienia po myśli §. 63 krajowej ustawy wodnej.

Komisya gospodarstwa krajowego nie może jednak pominąć tej sposobności, żeby nie zwrócić uwagi Wys. Sejmowi na konieczność ukończenia tej regulacji, która z powodu wyczerpania preliminarzanego w ustawie funduszu budowy nie mogła być nawet w ramach pierwotnego projektu wykonana, a która potrzebuje nadto uzupełnienia przez uregulowanie dopływów, czego właśnie gminy i obszary dworskie Besko i Milcza, tudzież gminy Zarszy, Posada Zarszyńska i Bzianka domagają się w petycyi.

Potrzebne dla projektu robót dodatkowych pomiary przeprowadził wprawdzie przed kilkoma laty były kierownik sanockiej ekspozytury biura melioracyjnego, lecz dotychczas projektu tego nie opracował.

Z tego powodu zaleca komisya Wys. Sejmowi uchwalenie rezolucyi wzywającej Wydział krajowy do zbadania potrzebnych robót dodatkowych na miejscu, przyspieszenia projektu technicznego i jak najrychlejszego przedłożenia projektu ustawy, zapewniającej wykonanie robót w drodze przedsiębiorstwa krajowego, przy czem komisya nadmienia, że gdy tu chodzi prawie wyłącznie o uregulowanie wód górskich, a strony interesowane dotychczasowym 40% datkiem na budowę i całymi kosztami zarządu są już zanadto przeciążone, należałoby zastosować przepis ustępu 1 § 6 państwowej ustawy melioracyjnej i koszta wykończenia robót pokryć 50% datkami z funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego.

Obok tego z uwagi, że członkowie spółki wodnej od szeregu lat wnoszą zażalenia przeciw rozkładowi datków konkurencyjnych, a spółka wodna nie uiszcza w terminach rat pożyczki 3% zaciągniętej w kraj. funduszu pożyczkowym dla spółek wodnych, należałoby zdaniem komisyi wysłać urzędnika rachunkowego, któryby sprawdził na miejscu repartycyę datków konkurencyjnych.

Na podstawie powyższych uwag komisya gospodarstwa krajowego wniosł:

Wys. Sejm raczy uchwalić:

I. Petycyę L. s. 337 gmin Jaćmierz i Posada Jaćmierska powiatu Sanockiego o uwolnienie od datku konkurencyjnego do kosztów regulacji Wisłoki i Pielnicy odstępuje Sejm c. k. Rządowi do zbadania i załatwienia po myśli § 63 kraj. ustawy wodnej.

II. Sejm wzywa Wydział krajowy ażeby:

a) zbadał potrzeby i rozmiary robót dodatkowych przy regulacyi Wisłoka i Pielnicy, zarządził przyspieszenie opracowania projektu technicznego tych robót uzupełniających i przedłożył Sejmowi projekt ustawy, zapewniającej wykończenie regulacyi w drodze przedsiębiorstwa krajowego,

b) sprawdził za pośrednictwem urzędnika rachunkowego repartycyę datków konkurencyjnych i zarządził wygotowanie wykazów corocznych rat datków konkurencyjnych.

Uchwałą pod II. a zostaje załatwioną petycja L. s. 1729 gmin i obszarów dworskich Besko i Milcza, tudzież gmin Zarszyn, Posada Zarszyńska i Bzianka o wykończenie regulacyi Wisłoka i Pielnicy z dopływami.

Za przewodniczącego:

Stadnicki w. r.

Sprawozdawca:

Gorayski w. r.

